

Luc Montagnier, descobridor del virus de la sida, a Barcelona

Contra sida, informació i prevenció

Les mesures preventives i les campanyes d'informació són l'arma principal contra la sida, segons Luc Montagnier, descobridor del virus que origina aquesta síndrome. A Barcelona, Montagnier va criticar el recent tancament de fronteres decretat per Clinton.

En la incidència de la sida, hi ha una Europa del Nord i una Europa del Sud". Aquesta declaració de Luc Montagnier, l'investigador de l'Institut Pasteur que va descobrir el virus de la sida es basava en l'impacte de la síndrome en diverses parts del continent.

Així, mentre l'estat espanyol, amb 90 casos per cada milió d'habitants, té el trist honor de ser el capdavanter en l'extensió de la síndrome entre la població, seguit de França i d'Itàlia, l'efecte de la sida a la Gran Bretanya i Alemanya és menor.

Per Luc Montagnier, les raons d'aquest fet serien múltiples, però ell destacava les campanyes educatives i la política realitzada al nord, que gairebé ja ha eliminat, entre els toxicòmans, la pràctica de compartir xeringues no desinfectades o, entre els homes homosexuals i bisexuals, les relacions sexuals sense preservatiu.

Per això, en la seva primera intervenció en la visita que va fer a Barcelona, Luc Montagnier va remarcar la necessitat de les campanyes d'informació, començant pels més joves. "Potser -va dir- decebrà que, venint de la conferència mundial celebrada a Berlín, per comptes de parlar de l'esperança del tractament parli de prevenció". Però les paraules del científic francès, més que decebedores, mostraven una evidència: cal evitar que la sida s'estengui. I això, a manca de vacuna o de tractament, només es pot aconseguir per l'educació del ciutadà. Montagnier dóna una dada esfereïdora: la meitat de les persones amenaçades de morir de sida a final dels anys 90 -que seran moltes- no estan encara contaminades del virus.

La conferència de Berlín havia acabat uns dies abans, amb progressos importants, segons els investigadors, però sense les notícies d'una vacuna o d'algun tractament efectiu. En comptes d'això, més aviat hi havia notícies descoratjadores. Les dades de l'estudi "Concorde" mostren

que l'AZT no serveix per a endarrerir l'aparició de la malaltia en individus infectats pel virus ni en modifica el curs en certs pacients. Però Montagnier destacava la necessitat de provar tractaments múltiples, amb combinacions de fàrmacs.

Aquesta barreja és el que, per ara, dóna esperances. Però no es tracta només d'administrar juntament AZT i DDI, sinó també de prestar atenció als co-factors que faciliten el progrés de la malaltia. Montagnier creu que la recerca s'ha centrat molt en el virus i poc en aquests factors. Així, ell opina que, a més d'antivirals, cal administrar antibiòtics i fàrmacs potenciadors del sistema immunitari.

Aquesta recomanació no significa pas que Montagnier faci costat a actituds iconoclastes, com la del doctor Peter Duesberg, que sosté que el virus no és el causant de la sida. L'aparició de Duesberg als mitjans de comunicació és polèmica i fa poc John Maddox, editor de *Nature*, es demanava si calia continuar donant a Duesberg el dret de rèplica. Fa un temps, l'aparició d'aquest metge a la televisió va fer que molts malalts abandonessin provisionalment el tractament amb AZT.

Montagnier desautoritza Duesberg: diu que la infecció és causada pel virus i que sobre això no hi ha cap dubte. Però que un cop produïda aquesta infecció, hi ha factors que coadjuven l'acció viral.

La tan esperada vacuna encara és lluny. A Berlín van dir que abans de final de segle hi hauria, probablement, una vacuna, però, de moment, el que hi ha són resultats esperançadors. Les proves amb virus atenuats vius en humans serien massa arriscades, segons Montagnier, perquè no en sabem la resposta a llarg termini. De moment, les proves en animals permeten veure que la vacuna és ben tolerada i que pot donar immunitat.

La relació entre els investigadors i les associacions de malalts s'ha tornat molt intensa. Per Montagnier, "la sida ha creat

unes circumstàncies excepcionals i alguns malalts en saben tant, dels avenços recents, com el metge mateix". A l'estat francès, abans de començar certes proves, es consulta les associacions de malalts. Darrere les morts i les previsions de milions d'individus infectats, hi ha una colla de problemes socials. Així, el nombre d'orfes augmentarà espectacularment a l'Àfrica aquests anys vinents i a molts països la pèrdua de ciutadans en el fragment d'edat més productiva serà impressionant.

Vist això, els metges no poden fer sinó aconsellar. Entre un 20 i un 50% de mares seropositives poden transmetre la infecció

al fetus. Per Montagnier, "la parella és qui ha de decidir, tot i que nosaltres aconseguim de no tenir fills".

Alguns països prenen mesures unilaterals, tot esperant que els ajudin a controlar la pandèmia. Pocs dies abans de l'arribada de Montagnier a Barcelona, el president Clinton signava el decret que prohibeix l'entrada de seropositius als Estats Units. Per Montagnier, la mesura no és "ni recomanable ni útil. Els Estats Units són el país més afectat, després dels països africans. No crec que aquesta mesura sigui sanitàriament eficaç. A més, molts d'aquests seropositius o malalts poden anar als Es-

tats Units amb l'esperança de rebre un tractament que els ajudi".

Ni allà ni en altres països, Montagnier tampoc no veu que la mesura sigui encertada. "La infecció pot arribar no sols pels estrangers que entren al país, sinó també pels ciutadans d'aquest país que viatgen a l'estranger". I calen mesures útils i justes per a lluitar contra la síndrome, de la qual sobretot sabem, en paraules de Montagnier, "que és un enemic complex, més que qualsevol altra infecció viral, i que cal atacar-lo des de tots els aspectes que l'envolten".

Xavier Duran

La Caixa contra la sida

Els fets, l'esperança, és un llibre de 64 pàgines que explica, de forma molt didàctica, què és la sida, de quina manera es transmet i quins sistemes de tractament i de prevenció hi ha en aquest moment. Elaborat sota la direcció de Luc Montagnier i actualitzat per l'Institut Pasteur, la Fundació la Caixa n'acaba d'editar un milió d'exemplars —la meitat en català i la meitat en castellà— que es repartiran gratuïtament.

El llibret, amb profusió de dibuixos i d'esquemes, explica el mecanisme d'acció del virus, alerta sobre les conductes de risc i desfà alguns malentesos sobre la transmissió de la malaltia.

Però la Fundació la Caixa no es limita a aquestes campanyes d'educació. Acaba de signar un conveni amb la Fundació Privada de Lluita contra la Sida per posar en marxa el primer laboratori de retrovirologia de Catalunya. Situat a l'Hospital Germans Trias i Pujol, de Badalona, conegut com Can Ruti, serà obert a tots els centres catalans que donen assistència a malalts de la sida.

Amb una mica més de 78 milions de pessetes, la Fundació la Caixa assumeix els costos de creació i de manteniment del laboratori fins al 1995. El centre permetrà d'investigar nous fàrmacs contra la sida.

X. D.

20 anys del primer disc de Queen

Reina per naturalesa

El 13 de juliol vinent farà 20 anys que sortia al mercat *Queen*, primer disc del grup del mateix nom. Era el principi estel·lar d'un dels conjunts de rock més emblemàtics de les darreres dècades, que va veure estroncada la seva trajectòria amb la mort del cantant Freddie Mercury en 1991.

All we hear is Radio Ga-Ga, Radio Ga-Ga..." desenes de milers de braços s'aixequen i piquen de mans sincrònicament. La guitarra de Brian May fa filigranes tallant l'aire. Freddie Mercury, eufòric, amb aire aristocràtic i provocador, es mou sense parar mentre canta a ple pulmó. El baix tremola sota els dits precisos de John Deacon, i la bateria de Roger Taylor sembla que hagi de fer esclatar l'estadi en mil bocins. Són el quartet més sòlid de la història del rock. Aquesta escena podria correspondre a qualsevol concert de Queen. Freddie, Brian, John i Roger eren les parts i el tot d'un projecte inusual. Componien tots els

temes i tocaven tots els instruments en cada un dels seus discos. Fins a l'any 1980, a la contraportada dels seus àlbums es podia llegir: "No synthetizers". Era la seva actitud envers la tecnologia, que creien que eliminaria el factor humà i que va portar Brian May a aprendre a tocar l'arpa especialment per a la cançó "Love of my life". Eren discos manufacturats. Però, durant la creació de la banda sonora de la pel·lícula *Flash Gordon*, els efectes especials eren inevitables. I Queen es va enamorar també de la música digital. Era un canvi d'actitud més que va molestar alguns puristes, però que no va sorprendre ningú: les transformacions han

estat sempre marca de la casa. I ha estat l'eclecticisme ben entès que ha fet de Queen un dels grups que més ha impactat la música dels darrers vint anys.

SMILE

L'any 1967, l'estudiant de física, Brian May, penjava una nota al tauler d'anuncis de la facultat, invitant altres estudiants a formar un grup musical. El baixista i vocalista Tim Staffell i el bateria Roger Taylor van ser els primers a respondre. I va sorgir Smile, un grup amb més idees que fortuna. Mentre durà, Smile només va aconseguir de trepitjar escenaris i

Què cal saber sobre Queen: 20 curiositats

1.- Brian May, amb l'ajuda de son pare, va fabricar-se la guitarra que ha fet servir sempre. Només li va costar 8 lliures esterlines, ja que la base de l'instrument és feta amb el marc d'una llar de foc del segle XVIII, i amb part d'una moto vella.

2.- L'any 1973, els Queen i alguns amics van fer un single amb el nom de *Larry Luxon*.

3.- Queen va ser el primer grup que va fer un videoclip. La cançó era "Bohemian rhapsody", una mena d'òpera-rock que també va ser el primer tema de més de 6 minuts que es va col·locar als Top Ten britànics.

4.- Freddie Mercury va fer realitat un dels seus somnis quan va ser invitat a ballar a l'escenari del Royal Ballet de Londres, on es representava una coreografia de "Bohemian rhapsody" i "Killer Queen".

5.- Roger Taylor és molt temperamental: n'expliquen que al final d'un concert, sense avisar ningú, va llançar la bateria a l'escenari, davant l'esverament de la resta del grup.

6.- Després de treure al mercat dos discos que portaven títol de pel·lícules dels Germans Marx, *A Night at the Opera* i *A Day at the Races*, Groucho Marx va enviar un telegrama a Queen per felicitar-los.

7.- El 18 de setembre de 1976 Queen va organitzar un concert, d'entrada lliure, al Hyde Park de Londres. 150.000 fans van omplir-lo.

8.- Males llengües diuen que una vegada Freddie Mercury va vendre's la caçadora de Roger Taylor per poder agafar un taxi i no haver d'anar a casa a peu.

9.- Queen va participar en els actes oficials de les noces d'argent de la reina Elisabet II. Durant la gira d'aquell any, el muntatge escènic incloïa una immensa corona de llums de 2,5 tones, 1,5 metres d'amplada i 1 metre de llargada.

10.- "I want to break free" és l'himne oficial del Congrés Nacional Africà.

11.- Per promoure la cançó "Fat bottomed girls" ("Noies de cul gros"), van contractar un grup de joves perquè desfilessin amb bicicleta, despullades, per l'estadi Wembley. Va ser un gran escàndol, però els Queen no se n'han penedit mai.

12.- Quan Freddie Mercury va conèixer Carles d'Anglaterra es va posar tan nerviós que no es va adonar que la bufanda que portava tenia una punta dins una copa de xampany. El príncep, per trencar

el gel, la'n va treure i la hi va escórrer.

13.- Segons que va aparèixer a la revista *Rolling Stone*, la cançó "Crazy little thing called Love" (1980) va animar decidivament John Lennon a tornar a fer discos.

14.- En 1981, Queen va arribar a Argentina per fer una gira sud-americana que aplegà més de mig milió de persones en només set concerts. A l'aeroport, segons Freddie Mercury, "haviem deixat d'anunciar els vols i oferien la nostra música pels altaveus".

15.- La cançó "Under pressure" va sorgir d'una improvisació entre els Queen i David Bowie, que havia anat a veure l'enregistrament de "Hot Space".

16.- L'any 1982 van haver de suspendre diversos concerts perquè tots els lavabos portàtils del país estaven compromesos a

les ciutats angleses que havia de visitar el Papa.

17.- El gener del 1985, Queen va actuar davant 250.000 persones al festival Rock in Rio.

18.- Rod Stewart, Elton John i Freddie Mercury van estar a punt de formar un grup, que s'havia d'anomenar "Teeth, Nose and Hair" (dents, nas i cabells). Segons Mercury, el projecte no es va dur a terme perquè no es posaren d'acord sobre l'ordre de les paraules del nom. Naturalment, ell volia que *teeth* passés davant!

19.- Brian May va tocar la guitarra en l'enregistrament del famós tema de Ramoncin "Como un susurro".

20.- Queen ha estat, fins ara, l'únic grup que ha mantingut una cançó al "Hot 100" del *Bilboard* més de trenta setmanes.